

L'HOMEOPATIA, UNA RESPOSTA

MANUEL MATEU I RATERA

“Miri, doctor, aquesta nena té febre cada quinze dies i no ens en sortim, una setmana d'antibiòtics i al cap d'uns dies ja hi tornem a ser...”

Aquesta i d'altres expressions les sentim sovint a les consultes dels metges homeòpates.

“Voldria una medicina que no em fes mal, sóc molt sensible als medicaments i qualsevol cosa que prenc em fa mal”.

“Tinc dolor i no paro de prendre antiinflamatoris, tinc l'estómac fet pols i, a sobre, cada vegada estic pitjor del dolor. Però, sobretot, no voldria tornar a prendre cortisona, pels efectes secundaris tan forts que té”.

I així podríem continuar amb moltes més expressions que els pacients ens deixen sobre la taula als metges homeòpates. Fa cosa de setze anys que vaig començar a tractar els meus pacients amb remeis homeopàtics, i no solament he pogut prescindir cada vegada més dels medicaments convencionals, sinó que he comprovat l'eficàcia dels remeis homeopàtics quan estan ben prescrits, amb l'afegit, en no presentar efectes secundaris, de la seva gran seguretat.

Com a metge, abans de conèixer l'homeopatia, em sentia davant dels pacients amb força limitacions. Com molts altres companys, comprenia el sofriment i els símptomes del pacient, i coneixia perfectament les seves dades analíti-

ques i histològiques, interpretàvem les seves imatges radiològiques, gammagràfiques i ecogràfiques fins al més mínim detall, i podíem profunditzar, fins i tot, dins els racons més íntims del seu mapa genètic, però sabia que no el podia guarir, que no el podia curar, que solament el podia ajudar de manera limitada amb medicaments que duien aparellat al seu efecte una forta càrrega d'efectes secundaris que havia d'anar revisant periòdicament. Un diagnòstic brillant, sí senyor, però un tractament decebedor. Aquest és el punt de partida de molts dels metges que s'han plantejat l'estudi de la medicina homeopàtica com a progrés en l'art de guarir.

Com ja vaig explicar en el meu llibre sobre primers auxilis, va ser gràcies al metge Salvador Cabré que vaig introduir-me en l'homeopatia, a principis de l'any 1981. De llavors ençà, el meu interès ha anat creixent i les satisfaccions sobre els seus serveis i la seva eficàcia cada vegada han estat més grans. No es tracta d'una medicina parcial, compartimentada i especialitzada en òrgans o sistemes com la medicina convencional, sinó que considera el pacient globalment, en tot el seu conjunt. Té en compte els símptomes locals, els símptomes generals i, a la vegada, la manera de ser i de reaccionar de cada pacient (el seu caràcter o temperament). Una vegada entès el que és particular i predominant en el pacient a tots els nivells, caldrà seleccionar el remei que encaixa amb aquest patró, amb la particular manera de reaccionar i emmalaltir del pacient. Com més exac-

tament encaixa el patró del remei amb el patró del pacient, la reacció curativa esdevé més intensa i més eficaç.

L'HOMEOPATIA A IGUALADA I EL SEU ENTORN

La situació actual (1999) de l'homeopatia a Igualada, pel que fa a la població atesa, pot anar des d'un 10-12 % -basant-nos en el nombre de pacients atesos pels metges homeòpates de la comarca- fins al 36%, segons l'enquesta realitzada per Albert Carrer. L'enquesta citada va ser feta a finals de 1998 i abastava un centenar de persones i, fins on arriba el meu coneixement, és el primer treball de camp realitzat a Igualada i comarca sobre la realitat social de l'homeopatia. Albert Carrer i Vives, de 18 anys, va realitzar el seu treball de recerca en el marc d'un crèdit de síntesi de segon de batxillerat, a l'Escola Mestral d'Igualada.

Sobre el coneixement que la gent té de l'homeopatia, a la mateixa enquesta, les dues terceres parts (un 66%) n'ha sentit a parlar i, entre ells, un 28% en té un coneixement més ampli. La majoria dels enquestats (72%), creu que és un sistema de curació vàlid i efectiu, encara que no s'hi hagin tractat mai. Gairebé un 40% basen la seva creença en l'experiència positiva de coneguts abans que en la medicina en si mateixa.

Desconeixem el nombre de persones que són tractades per metges homeòpates de fora de

la comarca. En el curs dels darrers 15-20 anys, hi ha hagut un augment molt important de la gent que triava l'homeopatia com a medicina i, tal com veurem més endavant, aquesta tendència s'acosta progressivament a la realitat europea i de la resta del món.

A l'Estat espanyol, hi ha registrats més de mil metges que utilitzen l'homeopatia en la seva pràctica, i sis universitats ofereixen cursos de post-grau als metges llicenciats que es volen especialitzar en Homeopatia. Una d'elles és la Universitat Autònoma de Barcelona que, en col·laboració amb l'Acadèmia Mèdico Homeopàtica de Barcelona i la Fundació Bosch i Gimpera, ofereix un curs de diplomant en Homeopatia de tres anys, al Palau de les Hores.

L'HOMEOPATIA AL MÓN

A Alemanya hi ha treballant cinc mil metges amb el títol d'Homeopatia que prescriuen regularment remeis homeopàtics. Prop del 70% dels metges alemanys prescriuen ocasionalment remeis homeopàtics. I almenys el 80% de tots els pacients alemanys prenen regularment o bé ocasionalment remeis homeopàtics (total de la població: 80 milions!). Totes les asseguradores privades cobreixen les despeses de l'assistència homeopàtica.

A França, la seguretat social cobreix un percentatge de l'import de la visita amb el metge

homeòpata, igualment com fa amb els metges convencionals, i es calcula que més del 70% de la població s'ha tractat alguna vegada amb homeopatia.

A Anglaterra hi ha cinc hospitals homeopàtics amb les seves corresponents facultats, i l'homeopatia és considerada com a medicina oficial i reconeguda des de l'any 1951 i, per tant, la seva assistència està coberta per l'assegurança pública. Part de la família reial anglesa es tracta regularment amb homeopatia i personatges com el reconegut músic americà Yehudi Menuhin, mort fa poques setmanes als 82 anys, s'han tractat regularment amb homeopatia.

A l'Índia, amb més de nou-cents milions d'habitants, hi ha 132 universitats on s'ensenya homeopatia, i hi ha registrats més de 183.000 metges que la practiquen, els quals atenen la població en 287 hospitals i més de 9.000 dispensaris. El mahatma Gandhi es tractava amb homeopatia i va ser un dels impulsors i entusiastes de la seva filosofia.

QUÈ ESPEREN DE L'HOMEOPATIA ELS PACIENTS?

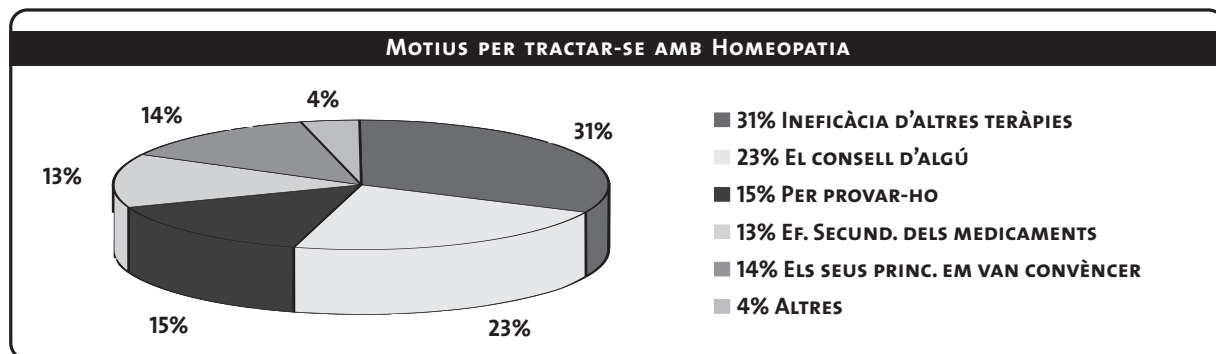
Seguint el treball d'Albert Carrer, "destaca clarament que el principal motiu pel qual la gent passa a tractar-se amb homeopatia és el descontentament amb la medicina tradicional (44%) -incloent-hi els efectes secundaris-, ja sigui per-

què no ha estat efectiva o bé per la manera com els curava". El 23% s'hi ha tractat per consell d'amics o familiars, i un 14% perquè els seus principis els van convèncer.

Entre la gent que no s'hi ha tractat mai, la majoria (63%) no ho ha fet perquè no s'ho havia plantejat com una possibilitat; uns altres (30%) perquè "només creuen en la medicina convencional" i un 20% perquè creu que "els principis no són lògics". El 25% dels que decideixen tractar-s'hi, quan coneix com serà el seu tractament, "reaccionen amb escepticisme, dubtant que uns simples anisets incoloros i inolors, els puguin causar cap canvi dins l'organisme. De totes maneres, cal dir que un 80% d'aquesta gent, canvia d'opinió -cap a millor- un cop ja ha començat el tractament".

Entre els avantatges, el més valorat de l'homeopatia és l'absència d'efectes secundaris (37%). "Són molt importants, també, el tracte que ofereix el metge, la personalització i el fet de tractar el conjunt del pacient, ja que tot el que expliqués té importància, atès que cada malalt és diferent". Una part creu que és ràpida (9%), i a un altre 9% li agrada perquè és "molt natural".

Entre els desavantatges, un 30% creu que l'homeopatia és lenta. Un altre dels inconvenients citats (25%), és la limitació a prendre estimulants com el cafè, el té i algunes infusions. Un 21% creu que el preu en pot ser una limitació, i un 24% veu com a desavantatge el fet que cal ser "constant i precís en el tractament". Finalment, un 8%

creu que “no hi ha gaires garanties de curar-se”.

Eficàcia: l'efectivitat de l'homeopatia per guarir o millorar les malalties de què s'han fer tractar els enquestats ha estat molt alta (88%).

Una curiositat: entre els pacients tractats, el 72% són dones, mentre que sols el 28% són homes. Aquestes dades són semblants, un xic més extremes, a les que jo he observat en el meu consultori: 63% de dones i 37% d'homes. Descartant interpretacions simplistes com que les dones estan més malaltes, és probable que les dones es cuidin més dels seus problemes de salut i consultin amb més facilitat el metge.

I, per fi, què n'esperen de l'homeopatia? La majoria (55%) vol que acabi definitivament amb la seva malaltia; un 11% voldria que fos ràpida i efectiva en tractar-s'hi; i un 28% n'espera que estigui lliure d'efectes secundaris.

DES DEL DARRERE DE LA TAULA

La majoria de les afirmacions recollides a l'enquesta coincideixen amb les que escoltem sovint a la nostra consulta. La majoria de les persones manifesten una esperança a millorar la seva salut a través d'aquest sistema de medicina, després d'haver fracassat amb la medicina convencional o bé haver hagut de patir-ne efectes secundaris molestos o importants. Fins aquí hem vist el que ha manifestat la gent enquestada i aquella que ve a les consultes.

Tanmateix, les causes per les quals jo escullo l'homeopatia són bàsicament tres: l'eficàcia, l'absència d'efectes secundaris i el tracte personalitzat que ofereix el metge.

1. **L'eficàcia.** Tant en malalties agudes com cròniques, l'eficàcia és molt elevada, fins i tot en malalties considerades inguaribles. El remei homeopàtic no actua com a calmant, ni elimina cap microbi, ni desinflama cap teixit, sinó que estimula la capacitat innata que té l'organisme per

guarir-se, fent desaparèixer el dolor en disminuir-ne la causa, equilibrant ecològicament la infecció per l'estímul de la immunitat i disminuint la inflamació en accelerar-se els processos de cicatrització. La curació, doncs, s'esdevé per un procés d'afinament de les funcions biològiques i orgàniques que estan alterades per la malaltia. Com que es regularitzen les funcions, desapareixen gradualment els símptomes i els resultats de la malaltia. Per tant, estem ajudant el pacient a guarir-se per si mateix, amb l'ajuda d'un intermediari -el remei homeopàtic- que li està donant la clau per trobar el camí de la curació. D'aquesta manera, un cop iniciada la millora, queda com una inèrcia, un efecte “vacunal” que dura setmanes i mesos, encara que no es prengui cap remei. Això és extraordinari i, al meu entendre, és el senyal que l'organisme funciona millor per ell mateix i s'ha regulat millor. Dins d'aquesta eficàcia, però, el més important és que *la millora és global*. No solament es produeix una millora dels símptomes d'una llaga d'estómac, sinó que tot el pacient se sent millor, i moltes vegades millora la seva actitud davant la vida i s'equilibren els trets més problemàtics dels seu caràcter. En les malalties terminals, he comprovat repetidament que es millora la qualitat i moltes vegades la durada de la vida.

2. **L'absència d'efectes secundaris** és tan evident que no cal gairebé ni comentar-la. El remei homeopàtic és el resultat d'un procés de repetides dilucions i sucussions d'una mateixa substància medicinal, fins arribar a uns extrems en els quals s'atenuen fins a graus ínfims els efectes materials dels medicaments, i es potencien extraordinàriament les capacitats estimulants i medicinals sobre un cos viu. Aquesta és una de les característiques que em donen més tranquil·litat en el moment de prescriure un remei: sé que, de cap manera, mai no podré provocar ni una llaga d'estómac, ni lesions al fetge, ni al moll de l'os, ni efectes d'acostumament, com les habituals dependències i síndromes d'abstinència tan fre-

qüents en els medicaments a dosis materials. Dos altres avantatges són: a) no es pot intoxicar cap infant que ingereixi un tub sencer de medicament homeopàtic, encara que a l'etiqueta hi posi *Arsenicum album* o bé *Mercurius corrosivus*; i b), que ningú esperi, doncs, poder suïcidar-se amb un tub de remei homeopàtic.

3. Escoltar el malalt. Pot ser molt bo que el metge s'interessi pel seu pacient, i no solament pel seu estómac, per exemple. Però per fer una bona feina com a metge, no cal ser homeòpata. Amb la tecnificació de la medicina, el tracte més humà i, a la vegada, l'atenció a d'altres aspectes de la vida del malalt s'han anat descuidant de manera alarmant i molts pacients se senten com a objectes sense opinió dins un procés tècnic rigidament protocol·litzat. En casos extrems, el pacient, no solament no té opinió sobre el que li faran, sinó que el simple fet de negar-se a seguir un determinat tractament sense massa garanties o sotmetre's a exploracions agressives d'elevat risc, pot ser motiu de conflicte amb l'equip mèdic que el tracta. Per sort, no sempre és així. Hi ha equips mèdics dins la medicina convencional amb una gran vàlua humana que tenen en compte aquests fets. Però la investigació del malalt dins la perspectiva homeopàtica ja comporta la necessitat de comprendre i atendre el pacient en tot el seu conjunt. Això vol dir que caldrà dedicar temps a escoltar el relat espontani de la seva malaltia, i a explorar tots els racons de la seva vida per descobrir, com un detectiu a la recerca del culpable, les característiques fonamentals del seu sofriment. Un cop conegudes aquestes característiques fonamentals, podrem trobar el remei d'aquest pacient. I això vol dir, no solament experiència, sinó temps i una actitud receptiva, amb la voluntat d'entendre i de comprendre la persona que tenim al davant. Això vol dir *escoltar*. Ja ho deia l'eminent Dr. Marañón als seus alumnes: *“El mejor instrumento del médico es la silla”*. Molts malalts, després de la primera visita, manifesten sorpresa i satisfacció per l'atenció

que se'ls ha dedicat. A vegades, el simple fet d'escoltar, ja és en si mateix curatiu, tal com diu la doctora Rachel Naomi Remen al llibre *El buen camino de la sabiduría* (Ed. B): *“Escoltar crea un silenci sagrat. Quan escoltem generosament una altra persona, aquesta escolta la veritat a dintre seu, i sovint per primera vegada. I dins el silenci que es crea en escoltar, sentim, en totes les persones i més enllà de la persona, allò invisible que se t'ofereix cantant suaument per a si mateix i per a tu”*. És també allò que Saint Exupéry posava als llavis del seu Petit Príncep: *“L'essencial és invisible als ulls”*.

Això és, l'essencial, allò que és clau i veritablement important en la vida del pacient, està molt més enllà de la tècnica, està en el seu esperit malalt. Si aconseguim de copsar allò d'essencial que té, podrem, per *similitud homeopàtica*, trobar aquell remei que l'estimuli a recórrer el bon camí de la curació. M'agrada aquesta eina, m'agrada aquesta manera de fer, m'agrada aquest camí, i per això el segueixo caminant cada dia, al costat dels meus pacients.

MANUEL MATEU I RATERA (Igualada, 1951) és metge homeòpata. Especialista en medicina interna i medicina de muntanya, ha publicat *Everest, el repte d'un somni* (1983) i *Primeros auxilios con homeopatía* (1997).